

KOLOZSVÁRI FRISS ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap
ünnep után való napon is.

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:
Óvár, Szentlélek utca 2-ik szám.
Telefon-szám 379.

Rückwärtskonzentrierung.

Windischgrätz híres jelentése: „Die Armee konzentriert sich in Eilmärschen siegreich zurück!“ önkéntelenül eszünkbe jut ha még egyszer fontolóra vesszük mindazt, amit a miniszterelnök tegnapelőtt a kiegyezésről mondott. Csupa vereségről számol be és úgy adta elő, mintha csupa győzelem volna.

Nyiltan kimondta, hogy az osztrák ipar védelme elől ki nem térhettünk, hogy a dunai szállítási adóról lemondunk, hogy a tiroli gabonavám megmarad, hogy korlátokat állítottunk az eddigi szabad állatforgalom elé, hogy a közös államadósság terhei alul nem szabadulunk, valuta rendezést elhalasztottunk, nagyobb terhet vállaltunk a vámszedés költségei terén és lemondunk arról a jogról, hogy az osztrák raktárakra adót vehessünk, és ezek dacára győztünk, nagyban győztünk.

Mindezek egyenes anyagi terhek és károk, melyekkel az agrárvámok felemelése sehogy sem ér fel. S ezekhez hozzá jön még a nagy politikai sérelem, hogy ezt a terhes kiegyezést törvénytelen alapon fogják megcsinálni, ha Ausztriában törvényesen nem lehet elintézni.

Nagy bátorság kell ahhoz, hogy magyar miniszterelnök oda merjen állni a képviselőház színe elé és merje hirdetni, hogy nem zárkozhatunk el az osztrák ipar védelme elől és hogy Ausztriának Magyarországot, mint egyetlen ipari és kereskedelmi piacot biztosítani kell.

Szégyen, hogy ilyen kijelentést nem forrasztanak rögtön a szónok torkára. Ha valami szász képviselő mondaná, rögtön rá-sütnek a hazaárulás bélyegét és kilöknék a népképviselők sorából, de midőn hivatalban lévő miniszterelnök mondja, éljeneznek és tapsolnak.

Ilyet próbáljon Körber ur! Jelentse ki, hogy Ausztria bármire is köteles Magyarország érdekében, és biztos lehet róla, hogy csak részletekben hagyja el helyét; saját pártja, saját követői versenyt ítnének rajta az ellenzékkel.

Félünk, nagyon félünk, hogy ebből a kiegyezésből hamarosan törvény is lesz, még akkor is, ha osztrák 14. §-t is kell hozzá segítségül hívni. A magyar képviselőház gyenge, nincs ellentálló ereje és mármár az ellenzék erejében és akaratában is kételkedünk, ha látjuk, hogy csak immel-ámmal utasít vissza, olyan nagyszabású politikai szédelgést, mint a milyen a tegnapielőtti volt.

Félünk, hogy meglesz minden, amitől fáztunk és fázunk: katonai terhek civivilista és kiegyezés.

Gondolja meg a függetlenségi párt, hogy neki nagy kötelességei vannak; hogy a nemzet igazának egyedüli letéteményese és ne áldozza fel elvi kijelentésekkel jogainkat és létünket.

Ha valaha, úgy most kell félretenni minden kiméletet és mindenáron meg kell akadályozni az ország kifosztását. Baltát nem lehet keztyűs kézzel forgatni; ehhez

kérges tenyér kell és kiméletlen erőki-fejtés.

Az a dicséret, hogy mi jó fiuk vagyunk, hogy mi megóvjuk a parlament méltóságát, nem ér hajítófát; sokkal igazabb az osztrák felfordult Ház, a hol igazi népakarat jut kifejezésre és a hol ördögöt törődnek a formával, hogyha a lényegét nem tudják megmenteni.

Megsemmisített halálos ítéletek.

Szatmárnak meg van a szenzációja. A kir. kuria megsemmisítette a satmári kir. törvényszék, mint esküdtbírók két halálos ítéletét. — Az esetről a következőket jelentik lapunknak:

Nagy feltűnést keltett egy a közönség mint jogászok körében az a kettős halálos ítélet, melylyel a satmári kir. törvényszék, mint esküdtbírók Dobje Alexát és Bura Mihályt sujtotta a múlt év november havában. A szigorú ítélet, egyetlen tanu vallomása alapján mutatta beigazoltak a szörnyű vádat, hogy Dobje Alexa és társa, Bura Györgyöt baltával a legkegyetlenebb módon meggyilkolták.

A kik az esküdtbírók előtti tárgyalást végig hallgatták, megdöbbenéssel fogadták az esküdték veridiktjét, s az erre állított halálos ítéletet.

Az egyetlen ténybeli tanu, kinek vallomását a mellék körülmények sem erősítették meg s kinek a vádlottakéhoz hasonló igen alacsony műveltségi foka igazmondásában való feltétlen bizalmat nem állapíthattak meg, nem nyújthatott megnyugvást az esküdték marasztaló határozatában és még kevésbé a helyrehozhatlan halálítéletben.

A szenzációs ügyben bejelentett panaszok folytán tegnapielőtt került az ügy a kir. Curia III-ik büntető tanácsa előtt tárgyalásra, és a legfelső bíróság Selley tanácselnök vezetése mellett Nagy Emil dr. védelme után a satmári kir. törvényszék, mint esküdtbírók ítéletét megsemmisítette s elrendelte annak más esküdtbírók előtt leendő újabb tárgyalását.

A semmisségi okot a kir. Curia a büntető perrendtartás 238. §-ának megsértésében találta, mert főbenjáró ügyről lévén szó, a részben egymástól eltért orvosi szakvélemények az országos igazságügyi orvosi tanács által felülvizsgálásra lettek volna felterjesztendőek.

Ugy vesszük ki ezen indokolásból, mintha a kir. Curia az ügy alakulásában igyekezett megkeresni a kivezető utat, hogy lehetővé tegye a megnyugtató igazság feltalálását az ügy újabb tárgyalásával, s az új ítélet hozatalával. A törvény formalizmusa ugyanis az esküdték lelkiismeretes meggyőződésében gyökerező tény megállapítás, s így a vádlott bünyességének kimondását a törvények alakszerűsége megtartása esetén megtámadhatatlannak mondja ki, a nyilvánvaló tévedés esetét kivéve, amikor is maga a törvényszék utasíthatja az ügyet az új esküdték elbírálása elé. A tárgyi igazság, mely minden büntető ítékezés alapja, az emberi intézmények gyarló-

sága és esküdtzéki intézményünk sok bizalmatlanságot keltő fogyatékossága folytán elég gyakran nem jut érvényre, s helyébe lép az esküdték subjektív véleménye. A törvény, mely magában hordja a hibát, nem nyújt ez ellen orvoslást, s a semmisségi panasz a bünyőség kérdésének meritumában meg nem engedi.

Nagyon örvendetes tehát, ha talán a szigorú jogelvek formáin keresztül is, de megtalálta a legfelső bíróság azon utat, mely közelebb vezethet az igazsághoz, s megszüadit-hat a félelmetes kétségtől, hogy talán szörnyű bírói tévedés hajtott emberi fejeket a bitó-fa alá.

Képzeltető, hogy Dobje Alexa és Bura Mihály, a két halálra ítélt, mily örömmel fogadják majd a Curia ítéletét, mert ezek után egyáltalán nincs kizárva, hogy az új esküdték — bizonyítékok hiányában teljesen felmenti őket a szörnyű vád alól.

A Curia ítéletét már a közeli napokban kihirdették a két halálra ítélt előtt.

Házasság dilemma.

Krausz Béláné, egy szomorú asszony jött tegnapielőtt a budapesti bírósághoz igazságot kérni.

— Az a kérésem, válaszszanak el az uramtól — mondta. — Most már nem várhatok rá tovább; férjhez akarok menni egy derék emberhez, és a miatt a nyomorult miatt nem lehet.

— Mi a panasza az ura ellen? Talán megverte?

— Ha csak azt tette volna! . . .

— Megcsalta?

— Még azzal sem törődöm. Sokkal nagyobb a bajom: 16 év óta nem láttam

— Tizenhat év óta nem látta az urát? Hát hol van?

Azt nem tudom. A mikor feleségül mentem hozzá, szeretett és én is szerettem őt. De két évi házasságunk után egy napon nem jött haza, hanem helyette egy levél jött Bécsből: „Elutazom, sok időre Várj rám.“ Ennyi volt az egész levél, de azért vártam őt, pedig nem jött. Egyik év a másik után mult. Tíz évig hirt sem hallottam felőle, csak mondogatták az emberek, hogy itt is, ott is látták. Utójjára két év előtt kaptam róla értesítést: Amerikából. Ott látta valaki, a ki beszélt is vele és azt mondta nekem, hogy egy másik asszonnyal él és gyerekei vannak. . . De én még mindig vártam. Most azonban meguntam már a várakozást.

A szegény asszony olyan egyszerűen mondta, mintha a világ legtermészetesebb dolgát adná elő. Csak a végén könnyezett kissé, a mikor bevallotta, hogy szeret egy másik embert és a ki őt feleségül is akarja venni.

A bíróság a szerencsétlen asszonyt utasította, hogy annak rendje és módja szerint indítsa meg a válópört.

— És akkor fölmentenek? — kérdezte aggodva.

Igen, akkor fel fogjuk oldani a házassági köteléket. Csak tanukról gondoskodjék.

Megfagyott a börtönben.

Volhány község lakosait egy fiatal legény hirtelen halálesetéből kifolyólag elrendelt bírói vizsgálat tartja izgalomban. Tudósítónk jelentése szerint a vizsgálat Jareb György községi bíró, Trischmann Fülöp és Pösch Márton községi szolgák ellen irányul, a kiket már le is tartóztattak.

Az eset részletei a következők: Vasárnap este a községi bíró leányát Jareb Katalint egy Trits Antal nevű odavall legény megszóktatta. A család restelte a dolgot, mert a megszóktott leány már egy másik legény menyasszonya volt.

A bíró, hogy az eset valahogy ki ne tudódjék, megbizta a két községi szolgát, hogy a szókevényeket valahogy kerítsék kézre. A két kisbíró hétfőn délután rátalált a szókevényekre egy cigányasszony házában. De hogy a feltűnést elkerüljék, bevárták az estét és a sötétben megindultak a szókevényekkel hazafelé.

Mikor hazaértek, a leányt átadták anyjának, a legényt pedig átvitték a község-házára, hol állítólag a bíró parancsára alaposan elverték. Az ütések nyomai azonban oly feltűnőek voltak, hogy abban az állapotban nem merték a legényt elbocsátani, hanem betették a hideg börtönbe, a felső ruhát levették a legényről és hideg borogatásokat raktak az ütési helyekre. Megkísérelték életre hozni, de mivel ez nem sikerült, bejelentették, hogy megfagyott.

A legény szülei nem hagyták annyiban a dolgot, hanem panaszt tettek a csendőrségnél s ennek révén az ügyészséghez, a mely elrendelte a hivatalos bonczolást, melynek alkalmából kiderült, hogy a legény nem annyira a fagytól, mint a verés által okozott belső sérülések következtében halt meg.

A két kisbíró vallomása alapján letartóztatták a községi bírót is s mind a hármat bevitték a törvényszékhez.

Letartóztatott pénzhamisítók.

Már hetek óta több hamis pénzt hoztak forgalomba ismeretlen egyének a szegedi piacon és üzletekben; és a rendőrség minden ébersége mellett se lehetett egész máig a hamis pénzek eredetét kinyomozni.

Végre a detektívek rajta kapták Markovics Jaczót amint éppen egy hamisított pénzdarábot akart elsűtni.

Markovics nagyon megijedt és sehogy se tudta magyarázatát adni, hogyan jutott a hamis pénz birtokába.

Erre a detektívek házkutatást tartottak Markovics Jaczó Katona-utca 21. sz. alatti lakásán és ott meglepő fölfedezéseket tettek.

Egyelőre a rendőrség — a vizsgálat jól fölfogott érdekében — természetesen titkolja a házkutatás eredményét.

Most csak annyi hozható nyilvánosságra, hogy Markovics anyósát is, ki ugyanabban a lakásban lakik, letartóztatták, mert nagyobb összeg hamisított pénzt találtak ott, nem ok nélkül gyanúsítják, hogy Markovics anyósa szintén tevékeny és valószínűleg fontos szerepet vitt egy szélesebb körű pénzhamisítóbanda üzelmében.

ÉRTESÍTÉS!

a **Hölgyközönséghez!**

Kovács L. és Társa kézmű és divatáru kereske-

désében **február hó 15-ig**

az **üzleti leltár befejezéséig nagy kedvezmény!**

Markovics Jaczó szerb nemzetiségű, fehértemplomi illetőségű, valószínű tehát, hogy összeköttetésben áll azokkal a nagyszabású délvidéki pénzhamisító szövetkezetekkel, melyeket a múlt év őszén leplezett le a temesvári, pancsovai, és verseczi rendőrség.

Markovics Jozsó és anyósa a rendőrség foglyai.

A főkapitány ma délután fél hatkor kezdte meg a kihallgatásukat, mely meglepő eredménnyel folyik és több letartóztatást von maga után.

HIREK.

— **Ezüst lakodalmom.** Szép családi ünnepegy folyt le tegnap délután Fejér Ferencz kir. fogházőrmester házában, hol a házigazda és neje szül. Szabó Ágnes egybekelésük huszonötödik évfordulóját ünnepelték rokonaik és jóismerőseik körében. Fejér Ferencz tizennyolcz esztendő óta mint fogházőrmester egyszersmind munkavezetője a rab iparnak, mely az ő kitartó szorgalma és lelkiismeretes munkássága folytán az egész Erdélyre kiterjeszkedő lendületet vett volt az előző években. Az őrség nevében Gergely Mihály első osztályu fogházőr tolmácsolta a szeretet és ragaszkodás kifejezését.

— **Pénzhamisítók.** Sikertelt fogást tett a rendőrség a napokban Tompán, a hol egy hamis tizes nyomán egy pénzhamisító bandát tartóztatott le. Az esetről a következőket írják nekünk: A múlt vasárnap este nagy mulatságot csaptak a falubeli legények s ugyan- csak huzatták a falubeli cigányokkal a talp alá valót. Boros Ferencz odavaló legény széles jókedvében egy tizest ragasztott a primás homlokára. Másnap a primás felesége bevásárolni ment a tizzessel s amikor fizetni akart a kereskedő felismerte, hogy az hamisítvány. Kukacz Tóni a primás, megütkezéssel fogadta e nem várt eredményt és a hamisítványt a csendőrségre szaladt, a mely aztán kérdőre vonta a legényt, kinél ez alkalommal négy darab tizest találtak. A megijedt legény elmondta, hogy tiz darab tizest kapott a múlt héten özvegy Tóth Ferencznél, akivel szerelmi viszonyban van. A csendőrség ezen a

nyomon haladva Tóth Ferencznél szintén nagymennyiségű hamis pénzt talált. Az asszony bevallotta, hogy neki Sós Bálint Őri lakós adta a pénzt, hogy azokat forgalomba hozza. A csendőrség azután Őrbe ment, ahol Sós Bálint házat meglepte. A kutatás itt kevés eredménnyel járt, de kiderült, hogy a Polyák János házában van a bankógyár, ahol egy Maczák Ferencz nevű ember készíti a hamisítványokat. A csendőrség meg is találta a gyártáshoz használt eszközöket s anyagot, de Maczák — akiről kiderült, hogy alig fél évvel ezelőtt szabadult ki a fegyházból — még ideje korán neszét vette a dolognak és elmenekült. A csendőrség eddig hat férfit és két asszonyt tartóztatott le, akik a bandához tartoztak.

— **Mibe kerülnek az uralkodók?** (Érdekessé statisztika.) Egy angol statisztikus nemrég kiszámította, hogy egyes országokban az emberek fejénként mennyivel járulnak hozzá, hogy az uralkodóknak meg legyen a lakásuk, élelmük, kényelmük és háztartásuk.

A belga és görög király minden embertől fejénként mintegy 48 fillért, az olasz király 41 fillért, a svéd király 38 fillért, a császár 32 fillért, a német császár 31 fillért, az angol király nem egészen 2 fillért kap évente minden alattvalójától. A francia köztársaság elnöke 19 fillért, s svájci köztársaság elnöke még egy fillért sem kap. Az osztrák császár 43 fillért kap. Hogy a magyar királynak hány fillérrel adóznak, azt az angol statisztikus nem számította ki. Kiszámítani azonban könnyen lehet, csak a civilizistát: 9.300.000 koronát kell elosztani Magyarországon 20 millió lakosa közt. Tehát körülbelül 45 fillért fizetünk. De várjunk csak addig, a míg a civilizistát — emelik.

— **Uri pénzhamisítók.** Udineből jelentik: A rendőr ég fölfedezte egy pénzhamisító bandát, a mely hamis koronákat hozott forgalomba. Eddig harmincz embert tartóztatott le, köztük Beckmann báró gyermekeinek nevelőjét Tarentóban. A hamis pénzt Ankonában gyártották, a hol egy Giorgetti nevű gyárigazgatót és kereskedelmi kamarai tanácsost letartóztatottak.

— **Sikkasztó templomgondnok.** Nagy riadalom támadt csütörtökön reggel Rozsina román községben, hol Balcsán Illés templomgondnok azzal a hírrel futott Popu György görög-keleti paphoz, hogy a templom pénzét éjjel elrabolták tőle. A pap rögtön értesítette a csendőrséget, mely nyomban hozzá is látott a tettes kinyomozásához, a mi véletlenül hamarosan sikerült is. A helyszíni szemle alkalomával a feltört láda mellett, mely Balcsán első szobájában állott, gyufatartót találtak a csendőrök, melyet Balcsán, ugylátszik, nem vett észre. A gyufatartó tulajdonosa Susdin Juon, Balcsánnak sógora volt, a kivel az éjjeli őr is találkozott, a mikor a rablás után hazafelé tartott. Balcsán állítása szerint a pénztárban 3600 készpénz és 4000 korona értékű adóslévél s ezek közül 1800 korona értékű adóslévélben Susdin szerepelt. Minthogy a csendőrök csak 1200 koronát találtak Susdinnál, vallatásra fogták. A megszorult Susdin ekkor a következőket adta elő. A pénztárban csak 1200 korona volt, meg az adóslévelek. A többi pénzt a sógora, Balcsán Illés már korábban elköltötte, de mert félt a pénztári számadástól, abban állapotok meg, hogy Susdin feltűri a ládát és elviszi a többi pénzt is s így azután nem fog kiderülni, hogy sógora elköltötte a templom pénzét. Az egyháztanács által megejtett számadás szerint még egy 7000 koronáról szóló takarékpénztári könyvnek is kellett volna lenni, de ezt a pénzt is felvette már Balcsán s ezen a pénzen veje házat és földet vett. A Balcsán által elsikkasztott összeg nagyságát ezideig még nem tudták pontosan megállapítani. Susdint és Balcsánt a csendőrség letartóztatta.

A Boldizsár Ágnes-ről írott tegnapi referádánkról a tördelés közben kifaradt egy rövid passzus melyett a teljesség kedvéért ide csatolunk:

A darab zenéjét Stefanidesz Károly, színházunk kiváló tehetségű karmestere szerelte. A közönség tetszését különösen egy karének s az a néhány dal nyerte meg, melyet Szabó Mariska adott elő kedvesen. Poétikus és finom a harmadik felvonás páros jelenetéhez írott kísérő zene is, mely a maga egyszerűségében és nemességében megrázó is. Őszinte örömmel üdvözöljük Stefanideszt, a sikerben igazán része van neki is.

Vasárnap délután a Boszorkányvár ez a bájos zenéjű operette került színre — félház előtt. Összes kritikánk csak néhány szóból állhat: — Délutáni előadás volt! Kassai, Hunfi, Szabó Mariska és Sugár Aranka tetszetek.

Erre újból Boldizsár Ágnes került előadásra. A közönség újból sokat tapsolt és jól mulatott a pompásan megírt, igazi irodalmi értékű darabon.

Laptulajdonos:
a „Kolozsvári Friss Ujság“
kiadó-társaság.

Bernáth E. Sándor

Erdély legnagyobb varrógép, kerékpár, hangszer és azok minden egyes alkatrészének raktára.

A m. kir. posta és távirtda szállítója. Kolozsvár, Vashid mellett.

Motor erőre SZAKSZERŰEN BERENDEZETT, EMÁIÉL KEMENCZÉVEL és NIKKEL FÜRDŐVEL felszerelt MECHANIKAI MŰHELYEMBEN, minden e szakba vágó munkák, GYORSAN és SZOLID ÁRBAN elkészítok.

Egy új valódi Singer varrógép himző készülékkel 35 frt készpénz.

Gepeimért 10 évig felelek.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Boszorkányvár,
este: Boldizsár Ágnes
Hétfő: Boldizsár Ágnes.
Kedd: A doktor ur.

Alapítottatott 1832. évben.

SZILÁGYI ELENORA

kiváló finom likör, allasch, cognac és rumgyára
Kolozsvár, Kossuth Lajos-uteza 25. sz.

Felhívja a tisztelt fogyasztó közönség figyelmét kiváló finom minden fajta likör gyártmányaira, mely bel- és külföldi kiállításokon arany és ezüst érmekkel jutalmazva lettek. — Gyártmányaink kaphatók nagyban és kicsinyben a gyártelepen, valamint

minden nagyobb helybeli és vidéki üzletekben, czukrászdákban és kávéházakban.

Jelenlegi újdonság: Abricotine Prunelles, Melange, Som, Szeder, Ibolya, Ocskai brigadéros, Mandarin, Pipperment.

3, 5, 10 éves szilviorium és seprópálinka.

Tisztelettel

Szilágyi Eleonora.

Uj és kitünőnek bizonyult élelmiszer.

A budapesti piacon közkeveltségnek örvendő, az általam kezelt patyolat tiszta megfőtt **paczalt** a helyi piacon is forgalomba hozom. Felhívom a nagyközönség és a vendéglős urak becses figyelmét ezen általam kezelt új, olcsó és igen jónak bizonyult élelmiszerre.

Naponta frissen kapható Deák Ferencz-uteza 55. számú (Boskovics-féle) házban levő mészárszékekben. Teljes tisztelettel

Keppel Mátyás.

Réti Sándornál

Deák Ferencz-uteza 4 szám alatt legalkalmasabb

kapácsonyi ajándékok

400 db. fu-ruha 3-8 évesig átja csak ez alkalomra 2 frt.

Férfi téli kabátok, Bőrös kabátok, öltöny

10 forinttól. 10 forinttól. 8 frittől

Utazó bunda, Dán bőr-kabát

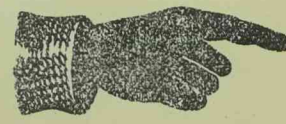
35 forinttól. 25 forinttól kezdve.

Burger Frigyes

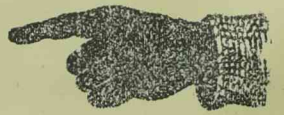
gyógyáru, vegyszer és illatszerek üzlete, KOLozsvár, Mátyás király-tér 8. szám.

Telefon 250.

A „Károlina országos kórház“, „Vörös kereszt kórház“, m. kir. tud.-egyetemi intézetek, több betegsegélyező pénztár és vidéki kórház gyógyanyag- és kötszer szállítója. Dus raktárt tartok mindennemű a szakmába vágó anyagokból.

Ananász Rum 1 liter 1 frt.
Brasíliai Rum 1 liter 1 frt 50 kr.

Szadasszonyok figyelmébe!!!

Előírásom szerint gyorsan, olcsón, tisztán lehet mindenféle likört és rumot házilag előállítani. Árjegyzékkel szívesen szolgál Burger Frigyes.